

Művészeti pályázatok '89

A Csongrád Megyei Tanács művelődési osztálya meghirdetett, művészeti ösztöndíjakra vonatkozó pályázatok odaítéléséről döntött a megyei tanács mellett működő művészeti tanácsadó testület. Ennek alapján csoportos — Zoltánfy-émlékiállításra vonatkozó — pályázatára egy-szeri támogatásban részesült Lipták Mária, Szurómi Pál és Tandi Lajos, továbbá — rendhagyó irodalomórák szervezésének céljaira — a Szegedi Nemzeti Színház

három művésze: Bognár Zsolt, Both András és Fehér Júlia. Egyéni pályázaton nyert támogatást Dombi Józsefné zongoratanár, Dömötör Mihály fotóművész, Papp Zoltán újságíró, Szerdahelyi Zoltán irodalomkutató és Szelezsán István zenekari művész. A fiatalok alkotói ösztöndíjában részesült: Frankó Tünde énekes, Karsai Ildikó rajztanár, Nagy Zsolt tubaművész, Pásztor Csaba grafikus és Pető Zsuzsanna iparművész.

Jegybanki kedvezmény

A Magyar Nemzeti Bank április 1-jétől a váltó használatának ösztönzésére újabb kedvezményt biztosít. A korábban meghirdetett váltó viszontleszámitolási kamatlábaknál — az eddig 1 százalékos kamatkedvezmény helyett — 3 százalékponttal alacsonyabb kamatlábakat alkalmaz az olyan váltók esetében, amelyeket a leszámítolás előtt a váltóbirtokosok kétszer vagy többször átruháztak (forgattak). Feltétel az is, hogy a váltó kelté és leszámítolása között legalább 30 nap teljen el.

Negyvenhét százalék

Most nem áremelés, tessék megkapaszkodni, hanem béremelés! A közművelődés dolgozói, a könyvtárosok, muzeológusok, levéltárosok és népművelők kapják. Ritka eset nyomorúságunkban, hogy egyetlen nekifutásra ekkorát emeljenek. Nehezen is visz rá a lélek, hogy beharangozzam. Ennek is oka van.

sonként és intézménytípusonként rangsoroljanak, a második szerint a betöltött munkakörök és szakmai végzettségek döntsének, a harmadik azt vetette volna föl, hogy mindenki egyformán kapjon, hiszen mindenki egyformán rászorul, a negyedik viszont azt mondta volna, minden intézmény egyformán kapja meg a tavalyi béérének a negyvenhét százalékát, és azon belül differenciáljanak előre elhatározott kikötések szerint. Mivel a központi ajánlás két pontban is említi a felsőfokú végzettségűeket, és mind a kétszer a figyelem középpontjába ajánlja őket, ők kapnának ötven százalékot, a „szakmájukban” középfokú végzettségűek 47-et, a képesítés nélküliek 40-et, a fizikai dolgozók pedig szintén 47-et. Nincs az az igazi agytrósztr, amelyik szemrebbénélkül tudna dönteni, ez se tudott. Testközeli rokonlelkűség révén előjöttek olyan szempontok is — csak egy példa a sok közül —, hogy hovatovább a régészeti ásításokhoz se lehet nap-számosokat kapni, olyan kevés a napszám. Elriasztóan vastag rendeletgyűjtemények kerültek elő, mire bizonyosodott, hogy ők nem tartoznak bele ebbe a kategóriába, az ő bérüket más forrásból kell emelni, mint ahogy eddig is máshonnan fizették őket. Legszimpatikusabbnak a negyedik változat látszott, de abból is annyi maradt meg, hogy minden intézmény kapja meg egységesen a negyven-

hét százalékot, és mivel föl-nöttek dolgoznak benne, döntsék el helyben, mi szerint osztják el. A központi ajánlatokból azt fogadták csak el, hogy a legkisebb fizetések nem maradhatnak négyezer forint alatt.

Be kell vallanom, engem meglepett az a határozott tartózkodás, ami a felsőfokú végzettségűek három százalékkal kiemelt részesedése körül cövekelte. Végigfuttott az agyamon, hogy az ő képzésükre — „előállítasukra” — fordított és fordít ma is legtöbbször az állam, és az ő fizetésükre áldoz hosszú évtizedek óta megszokás nélkül a legkevesebbet, csöppet se csodálkozhatunk rajta, ha éppen közülük maradnak legtöbben odakint mostanában. Végre észreveszi állam bácsi is ezt a visszasszágot, és néminemű orvoslásba kezdene. Testközeli példákat mondogattak ellenvetésként, ide is egyet ragadok ki a sok közül. Ha a levéltárban rengeteget dolgozik az a valaki, aki a kutatók keze alá adja a kutatnivalót, noha csak középfokú végzettséggel rendelkezik, nyilván nagyobb megbecsülést érdemel, mint az az egyetemist végzett, aki nem csinál semmit.

Nyilvánvalóan igaza van a fölvetőnek, de nem egészen. Értéket és értéktelenséget régóta egybemosó, dönteni nem tudó, vagy nem akaró gyakorlatunk köszön vissza most a lehető legdurvább formában. Aki ugyanis nem dolgozik rendszeren, akár egyetemet végzett, akár semmit, azt régen el kellett volna már bocsátani, vagy más eszközökkel fölvilágosítani, hogy a semmittevés a kevés bért se érdemli meg. Csúpan jelenléti ívre régóta nem lenne szabad fizetnünk se keveset, se sokat.

Méltatlan eljárásnak minősítették jó páran a példákkal alátámasztott eseteket. Azt se vették figyelembe, hogy a középfokú végzettséggel, de felsőfokú igyekvettel dolgozóknak ugyancsak évtizedek óta tállalva kínáltuk a lehetőséget, hogy megfeleljék végzettségüket. Nem kárhoznatni akarom őket, mert elhiszem, jó párnak súlyos körülmények játszottak közre, de a többség eleve arra rendezkedett be, hogy minek tanulna tovább, ha a fizetése úgyse lesz annyira több. Egy régi, a különbségeket elmosó, rossz gyakorlat öltögeti a nyelvet, amikor leginkább szükségünk lenne a megfelelően képzettek teljes erőbedobására. Tudunk kellene szakítanunk a társadalmi egyenlőséget hangoztatni, és az igazi értéket elkülönítlen kezelni nem tudó régi normákkal.

Azt is hallottam a megbeszélés végén, sajnos, mindig előjönnek a nivelláló törekvések. Bizzunk benne, erőt vesz a pénzosztókon majd a józan belátás, és új értékrend szerint gondolkodva, annak emelik nagyobb százalékkal a fizetését, aki valóban megérdemli. Ösztönzést nyújtva egyúttal arra is, hogy akinek esze van rá, az a jobb fizetés reményében is képezze tovább magát. Egyre inkább arra megy a szeke-rünk, hogy ráfizet, aki félúton megáll. Esélyegyenlőségről beszélünk, adjuk is meg mindenkinek a továbbtanulás esélyét, de aszerint fizessük, amit az egyenlő esélyből fölhasználni is képes. Az még mindig furcsa a fölünknek, hogy fizessen is rá, aki megáll, inkább úgy mondjuk, érje meg annak, aki értékesebb ember lesz.

Ideje már eddig legalább eljutnunk.

Horváth Dezső

Kimerítő helyben járás

Kézenfekvő tanulságokkal szolgált az a csütörtök esti beszélgetés a JATE-klubban, melynek vendége volt Aggod József, a Münnich Ferenc Társaság alelnöke és Zlatniczky István, a társaság szegedi tagozatának titkára. A szópárbajt, ami igen egyoldalúra sikeredett — a közönség ezerszer aktívabbnak tűnt a meghívottaknál — Tanács István kollégánk vezette.

Legszembetűnőbb evidencia az volt az esten, hogy manapság már nem lehet az „ezerfejű cézár” általánosságokkal kábítani, nem tűri a kódos, semmitmondó magyarázatokat, észreveszi, ha kitérnek a válasz elől, ha demagógiával próbálják megnyerni. A beszélgetés előtt szondázva a közönséget, kiderült, a többség azért jött el, mert őszintén érdekli, mit akar a Münnich Ferenc Társaság, mi a programjuk?

Ami egyértelműen kiderült, kétféle áramlat létezik a társaságon belül, az egyiket képviselik a volt önkéntes karhatalmisták, a másikhoz pedig a Münnich Ferenc nevét viselő brigádok, intézmények tartoznak. Azt az általánosságot azonban már nem fogadta el a közönség, mely szerint a szocialista érzelmű emberek számára akarnak fórumot teremteni. Mi ennek jelenleg a tartalma, milyen értékeket fogalmaznak

meg? Sajnos, a kérdés kérdés maradt. Mint ahogy az sem derült ki, a társaság melyik Münnich Ferencet vállalja, a reformkommunistát vagy a megortlót? Mi volt Aggod József válasza? Az aktív kommunistát!

Többen megkérdezték, a társaság tagjai mit értenek a szocializmus-értékeken, jellemzőin? Konkrétumokat várt a közönség. Ehelyett olyasmiket hallottunk, hogy a szocializmus megújítására törekednek, a gazdasági reformok hívei, átmenthetőnek érzik a szövetkezeti eszmét, 1945 után forradalmi változások indultak el, támogatják a sokrétű tulajdonviszonyokat, a szocialista távlatokról nem akarnak lemondani.

A többszöri bekiabálásokra, az újra és újra megfogalmazott kérdésekre sem kaptunk konkrét választ. Elhangzott, stabilitásra törekszik a társaság. De minek a stabilitására? Az elmúlt évek konzerválására? Offenzív helyben járásra? Azt már a közönség soraiból fogalmazta meg valaki, hogy feltehetően a társaság értéknek tarthatja a szolidaritást, az önszerveződést. A meghívottak ezt nem cáfolták.

Szóba került a pluralizmus is, melyhez legelőször a hatalom kérdése társult. A társaság ellenzi a politikai helyzet kiélezését, a terrorizmust. A hatalom megtartásához

megengedhetetlennek tartja a fegyveres erőszakot. Így fogalmaztak: Nem lehet cél a fegyverek árnyékában élni! Többen megkérdezték, kiknél és mennyi fegyver van?

Léteznek vadász- és önvédelmi fegyverek. Az utóbbiakat a szolgálat végzetése le kell adni. Valaki közbekezdett: mikor deklarálja a társaság az erőszakmentességet? Készülőben van az alapszabály, talán majd ott visszaköszönnék ezek a gondolatok. Amikor már a közönség türelme láthatóan jócskán elfogyott, egy ősz hajú férfi kért szót.

Az idős ember keresetlen szavakkal elmondta, az elmúlt évtizedekben visszaélték a párttagok bizalmával. Harcolnak a maffiák ellen, és reformpártiak. Ők nem mumusok, egyszerű emberek, nem használták ki a rendszer előnyeit. Nem akarnak erőszakot, elég volt nekik a fegyverekből. Hirtelen a szegedi „münniches” elvtárs szavainak hitele lett.

Az idős ember odamutatott a meghívottakra: ők is olyan részei az elméletnek, mint a többi. Derűtség. Igen ám, de az elméleteket, a programokat el is kellene adni! Ennek hiányában vita, párbeszéd aligha jöhet létre. Az általánosságokra, a kódre manapság már nehéz vevőt találni, de közönséget is!

B. E.

Nem kíván párttá alakulni

Tegnap, pénteken délelőtt tartotta soros elnökségi ülését a megyei népfőnt Lenin körüti székházában az Erdei Ferenc Társaság vezetősége. Az ülésen, amelyet Kulcsár Kálmán igazságügy-miniszter, a társaság elnöke vezetett, először a tavalyi munkájukat, az idei programtervet beszélték meg. Szó esett a nyár közepére tervezett közgyűlés előkészületi munkálatairól, valamint megvitatták a társaság szerepét a napi politikai kérdésekben.

Forgó István, a társaság titkára az előzőleg írásban megküldött beszámolóhoz fűzött szóbeli kiegészítést, amely a szegedi helyi csoport elképzeléseit tartalmazta. E téma vitája után a június 29-én tartandó közgyűlés feladatairól döntöttek. Fölmerült az alapszabály módosításának szükségessége, hatásköri kérdések tisztázása. Az elnökség javasolja egy operatív ügyintéző vezetőség létrehozását a közgyűlésnek, valamint azt az állásfoglalását elfogadásra, mely szerint az Erdei Ferenc Társaság nem kíván politikai párttá alakulni. A társaság tagjai helyi politikai ügyekben, mint egyének szabadon léphetnek föl, mondhatnak véleményét,

Az Erdei Ferenc Társaság elnökségi üléséről

ezekről a közéleti szereplésekről a vezetőséget, a közgyűlést tájékoztatniuk kell. Országos politikai ügyekben állásfoglalást csak a közgyűlés nyilváníthat ki, kivéve a hallgatást nem tűrő eseteket, amelyekben az elnökségnek van joga véleményét nyilvánítani. Az elnökség felhívta a figyelmet, hogy Erdei Ferenc szellemiségéhez híven, a tagok, helyi csoportok érdemi közügyekben hallassák hangjukat.

Június 29-e a Nemzeti Parasztpárt megalakulása 50. évfordulójának ünnepe lesz, erről a társaság tudományos ülésen emlékezik meg Makón a közgyűlést követően, s a nap programjában szerepel egy politikai nagygyűlés is. Az utóbbinak, elképzeléseik szerint, részesei lesznek a volt koalíciós pártok újonnan szerveződő képviselői. Az ülésen szó esett a társaságnak a népfőnthez való viszonyáról. E témában úgy határoztak, a jelenlegi jó együttműködésen nem kívánják módosítani, hisz még nincs új állásfoglalás a népfőnt reformprogramjára.

ról. Amint az ismertté válik, újra megvizsgálják, szükségesszerű-e vallamiféle változtatás.

M. E.

Írásunk visszhangja

Első és másodosztály?

A Délmagyarország 1989. március 21-i számában közölt „A műszaki értelmiség bérfejlesztéséről” című cikkkel kapcsolatban a következő észrevételem van: a József Attila Tudományegyetem műszaki értelmiségi dolgozói ebből a bérfejlesztésből egy fillért sem kaptak. A Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete a JATE bizottsághoz küldött tiltakozó levelemre a mellékelt választ kaptam. Azt hiszem Magyarországon a műszaki értelmiség két csoportra osztható, akik részesei a bérfejlesztésből és akik nem. Vagy talán első és másodosztályú csoportokra?

Részvénytársasággá alakult a Mavav

Újból részvénytársasági formát ölt az egyik legpatinásabb magyar vállalat, a Mavav.

Április 1-jétől Vadgazdálkodási és Kereskedelmi Részvénytársasággá folytatja munkáját. Az átalakulás fő célja az erősebb vad-

gazdálkodás és értékesítési érdekközösség megteremtése. A Mavav Rt.-nek 398 részvényese van, alaptőkéje 514 millió forint. A részvénytársasággá való átalakulás során 105 millió forinttal bővült a Mavav likviditási vagyona.

Első és másodosztály?

„A Művelődési Minisztérium 19.070/88. V. sz. levele értelmében a műszaki munkakörökben dolgozók létszámáról és béradatairól felmérést kellett készítenünk, melyet 1988. február 28-ig eljuttattunk a Pénzügyi Főosztályra. Meg kell jegyezni, hogy a Pénzügyminisztérium által kezdeményezett felmérés arra az intézményre irányult, ahol az egyetemi-főiskolai végzettséggel rendelkező műszakiaknak az összes foglalkoztatott létszámhoz viszonyított aránya legalább 30 százalék. Mivel ez nem érte el a létszám 30 százalékát, így nem tartozunk a kedvezményezett közé.” (Dr. Szabó Dezső gazdasági főigazgató.)

Értesülésem szerint a szegedi Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem műszaki értelmiségi dolgozói megkapták a bérfejlesztést, holott létszámarányuk nem magasabb,

mint a JATE-n. Igaz, ők másik minisztériumhoz tartoznak.

Gyulai Ferenc
üzemfőnök,
JATE Összehasonlító
Élettani Tanszék